

Aluehallinnon yhteistyön ja toimintatapojen kehittäminen

Ympäristönsuojelun neuvottelupäivät 9. – 10.9.2020
Hallitusneuvos Oili Rahnasto

Aluehallintovirastojen ympäristölupavastuu- alueita koskeva selvitys 2019

- YM ja VM tekivät yhdessä keväällä/alkukesästä 2019 selvityksen aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueiden tilasta, prosesseista sekä toiminnasta ja tuloksellisuudesta
- Hankkeessa selvitettiin toimintaympäristöä ja sen muutoksia, voimavaroja, toimintaprosesseja, käsiteltäviä asioita ja niiden vaatimaa työpanosta, toiminnan tehokkuutta ja maksullisen toiminnan kannattavuutta

Havaintoja AVlen toiminnasta selvitystyön aikana

- Nykyvoimavaroilla käsitellään asioita AVEissa se määrä, mikä nykyään käsitellään – AVEilla ei sinänsä ”hätätilanne”
- Jos halutaan tehokkuutta tai tuloksia lisää, selvitys johtaa tarkastelemaan voimavaroja (vrt. vaatimus 12 kk määräajasta)
- Mitään yhtä yksittäistä merkittävää syytä esim. pitkiin käsittelyaikoihin ei löydetty eikä yksittäistä hokkuspokkustempua käsittelytilanteen tehostamiseksi
- Lupamaksujen kustannusvastaavuuden (n. 40 %) heikkoon kehitykseen ei myöskään ole yhtä yksittäistä tekijää
- 20 ehdotusta ja toimenpidesuositusta, jotka toimeenpanossa ja seurannassa
- Toimien seuranta on erittäin tärkeää ja jatkuu hyvässä hengessä, vaade ”sujuvoittamisesta” ei ole näköjään kadonnut vaikka sitä ei hallitusohjelmasta löydykään

12 kk sitovaa määräaikaa lupakäsittelyyn – summa summarum – OR johtopäätöksiä

- Oikeudellisia, perustuslaillisia ja hallinnollisia haasteita - vastataanko ongelmiin/pullonkauloihin oikeilla keinoilla/vastauksilla?
- Jos edelliset selätetään, 12 kk määräajan sitovaa vaatimusta ei voida asettaa AVlen nykytilanteeseen – vaatii paitsi lainsäädäntö- myös toimintatapamuutoksia ja voimavaroja; nykyvoimavaroin tavoite on vaikea/mahdoton saavuttaa
- Lopulliset poliittiset johtopäätökset tekemättä, kompromissina kevyempi versio, jota selvityksessä ja palautteessa myös sivutaan
- (Vrt. TEMin hanke ns. RED II:n toimeenpanemiseksi, uusiutuvan energian laitosten lupakäsittelyiden sitova määräaika 1 – 2 v. – YSO ollut aktiivisesti mukana)
- Vrt. elvyttävät toimet EU:n koronarahalla – investointien tehostaminen

OHKE-työ

- Vaiheistus:
 - Liikkeelle LUOVA-työn yhteydessä, OHKE I
 - Hyvät toimintatavat, kokeilut, OHKE II
 - Juurrutetaan ja jalkautetaan, otetaan käytännössä ja koko hallinnossa käyttöön luodut hyvät yhteistyömuodot ja muut toimintatavat
- Sanoista tekoihin, ei uusia pykälää vaan yhteistyötapoja ja -malleja:
 - Koronan vaikutus? Läsnäolon haasteet yhteiselle tekemiselle? Työpajat
 - YM:n AVI-ohjekirje?
 - Tehty hyvää työtä usean vuoden ajan, tärkeää jatkaa sitä. Se kantaa sekä nykyisessä hallinnon kuviossa että tulevaisuudessa, jolloin toivottavasti yhteinen hallintomalli

Valtion aluehallintouudistus, parlamentaarinen selvitystyö, asetettu 11.6.2020

- Selvitettävä monialaisen maakunnan asema ja rooli osa julkishallintoa
- Selvitettävä hallitusohjelman mukaisesti muodostettaville kuntaa suuremmille itsehallinnolliselle alueille kunnilta, kuntayhtymiltä ja valtiolta siirrettävissä olevat tehtävät
- Selvitettävä Valviran ja aluehallintovirastojen sosiaali- ja terveystalveluiden valvonta-, lupa- ja ohjaustehtävien sekä muiden valtion aluehallinnon tehtävien uudelleenjärjestelyvaihtoehdot
- Työn määräaika 31.12.2020, pj. kansanedustaja Aki Lindén
- Parlamentaarikkojen ryhmä on pitänyt 1. kokouksen elokuun lopussa
- YM:n edustaja virkamiesryhmässä Juho Korpi ja varaedustaja Saara Bäck, YM:n edustaja sihteeristössä Aino Pietarinen - YM:ssä sisäinen työryhmä aloittaa

YM:n kirje AVEille ja ELYille 16.6.2020 (1/2)

- Ohjekirjeen antaminen ei ole tavanomainen lähestymistapa YM:ssä (YSO); näin toimittiin, koska haluttiin yhtenäistää lain tulkintaa tiettyjen toimintatapojen yhtenäistämiseksi eri viranomaisissa ja eri virkamiesten kesken; erilaiset näkemykset ovat tulleet esille sekä LUOVA-valmistelun että OHKE-työn yhteydessä
- YSL ≠ VL
- Yleinen etu/julkinen etu YSLissä ≠ yleinen etu VL:ssä
- Intressivertailu eri intressien, yksityisten ja yleisten, kesken on lähtökohtana VL:ssä, YSL ei rakennu tälle perustalle; YSL suojaa oikeushyviä, yksityisiä ja julkisia, joiden turvaaminen kuuluu YSLin viranomaisille (erityisesti AVIt ja ELYt sekä kunnat, muut vo:t myös) niillä olevien keinojen mukaisesti; myös AVIt huolehtivat yleisestä/julkisesta edusta lupamenettelyssä
- Edellinen hallinnonuudistus 2010 ja erillisten lupa- ja valvontaviranomaisten perustaminen hämärsi em. logiikan, kun poliittisista syistä ympäristöhallinnon jako tehtiin

YM:n kirje AVEille ja ELYille 16.6.2020 (2/2)

- ELY ei ole AVIn vastapuoli YSLin oikeushyvien turvaamisessa vaan kumppani tässä työssä
- VLssa ELYn rooli on perinteisesti nähty toisin vaikka tämäkin ajattelu lienee jonkinlaisessa muutosprosessissa ja jopa vesiasioissa AVIt näyttävät ottavan viran puolesta huomioon laajasti asioita
- Parannetaan lupapäätöksen sisältöä yhteistyöllä; viranomaisyhteistyön myötä myös lupamenettely ja –päätös näyttäytyvät hakijallekin parempina.
- Onko mahdollista, että elvytetään muutaman vuoden takainen ajatus ja kehikko siitä, että rakennetaan koko lupamenettely toisin päin ja otetaan käyttöön lupapäätösluonnoksesta kuuleminen, jalostetaan tätä lähestymistapaa pilotoinnista satujen kokemusten perusteella?
– Tällöin lupaluonnoksesta kuultaisiin yhtä lailla kaikkia tahoja: ELYä, toiminnanharjoittajaa/hakijaa ja haitankärsijöitä/naapureita

Lopuksi

- Toimintatapojen yhdenmukaistaminen valtakunnallisesti, sekä viranomaisyhteistyön tiivistäminen tulee jatkuvasti esiin erilaisissa selvityshankkeissa.
- Tämä suuntaus on yhdenmukainen YM:n näkemyksen kanssa, että ELYjen ja AVIen toimintatapojen (jokaisessa ELYssä, jokaisessa AVI:ssa, ja erilaisissa yhteistyösuhteissa eri vo:sten välillä) yhtenäistäminen ja yhteistyön tiivistäminen on tärkeää.
- Ulkopuoliset selvitykset ja niiden kannanotot vastaavat ajattelua myös ympäristönsuojeluosastolla YM:ssä; ”lähentymisestä” ja hyvien käytäntöjen jakamisesta aidosti hyödyttäisiin.

